

Régiók Bizottsága vélemény „A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás felülvizsgálata”

(2006/C 31/07)

A Régiók bizottsága,

Tekintettel az Európai Parlament 2005. április 21-i határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikke alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét „A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás felülvizsgálata” kérdésében;

Tekintettel az RB elnökének 2005. május 19-én hozott határozatára, mely szerint az elnök megbízza a „Területi kohéziós politika” szakbizottságot, hogy a fenti kérdésben véleményt alkosson;

Tekintettel az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának nem hivatalos konzultációs dokumentumára a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás felülvizgálatáról;

Tekintettel az Európai Bizottság „Harmadik jelentés gazdasági és társadalmi kohézióról” (COM(2004) 107 final) című közleményére;

Tekintettel az Európai Bizottságnak az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló TANÁCSI RENDELETRE tett javaslatára (COM(2004)492 final – 2004/0163 (AVC)), valamint a Kohéziós Alapot (COM(2004) 494 final – 2004/0166 (AVC)), illetve az Európai Regionális Fejlesztési Alapot (ERFA) COM (2004) 495 final – 2004/0167 (COD) érintő egyéb, rendeletre tett javaslataira;

Tekintettel a gazdasági és szociális kohézióról szóló harmadik jelentésről kiadott korábbi véleményére (CdR 120/2004 fin) ⁽¹⁾;

Tekintettel a „Közös jövőnk építése: A kibővített Unió politikai kihívásai és költségvetési eszközei 2007–2013” c. dokumentumról írott véleményére (CdR 162/2004 fin);

Tekintettel a barcelonai és a göteborgi Európai Tanács következtetéseire, amelyekben a tagállamok megállapodtak abban, hogy csökkentik az állami támogatások szintjét az Európai Unióban, és közös célok, többek között a gazdasági és társadalmi kohézió megvalósítására használják fel őket;

Tekintettel a „Területi kohéziós politika” szakbizottság által 2005. április 29-én elfogadott véleménytervezetre (CdR 77/2005 rev1) (előadó: **Vicente Alvarez Areces**, az Asztúriai Hercegség elnöke, ES/PES);

Mivel

- 1) Az EK-Szerződés 158. cikke a következőképpen határozza meg a kohéziós célkitűzést: „Átfogó, harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében a Közösség úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági és társadalmi kohézió erősítését eredményezze.” Az Európai Alkotmányt létrehozó szerződés III-220. cikke ezt a célkitűzést területi dimenzióval bővíti ki;
- 2) bár az EK-Szerződés általánosságban a versenyhelyzetet torzító tényezőként kezeli az állami támogatást ⁽²⁾, a regionális támogatás bizonyos régiók esetében megalapozott, ha a cél éppen e régiók fejlesztése ⁽³⁾;
- 3) a regionális állami támogatások keretszabályozásának létezése hasznos lehet a bevételeknek és javaknak az európai gazdasági és szociális projekt részeként történő újraelosztásában az Unióban, ezért szilárdabb alapot szolgáltathat a folyamatos gazdasági növekedés számára;
- 4) a regionális támogatás szerepet játszik a beruházási helyszínek kiválasztásában, és mind az európai belső piacon, mind világszerte egyre gyakoribb a vállalatok áthelyezése; a közhatóságok állami támogatás formájában nyújtott segítségét két szempontból kell megvizsgálni: európai kontextusban és a globalizáció jelenségével kapcsolatban;

⁽¹⁾ HL C 318., 2004.12.22. 1. old.

⁽²⁾ Az EK-Szerződés 87. cikke

⁽³⁾ Nemzeti regionális támogatási iránymutatások (98/C74/06), HL C 74., 1998.3.10.

- 5) a regionális támogatás hasznos eszköz lehet a lisszaboni stratégia célkitűzései megvalósításában, mivel hozzájárul az európai iparpolitika kiegyensúlyozott fejlesztéséhez és ahhoz, hogy minőségi munkahelyek teremtésével fenntartható növekedést érjünk el,

2005. július 6–7-i, 60. plenáris ülésén (a július 7-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

I. A Régiók Bizottsága nézetei

1. Általános megjegyzések

A Régiók Bizottsága

1.1 **úgy véli**, hogy az EK-Szerződés 158. cikkében lefektetett gazdasági, társadalmi és területi kohéziós célkitűzések megvalósítását illetően az állami regionális támogatás olyan eszköz, amelyet a hatóságok gazdaság- és vállalkozáspolitikájuk fejlesztésére használhatnak. Ezt a hatóságok kezében lévő elismert lehetőséget úgy kellene koordinálni, hogy ne növeljük tovább az országok és a régiók közötti egyenlőtlenségeket;

1.2 **úgy véli**, hogy a célzottabb állami támogatás három egyértelmű célt kell, hogy szolgáljon:

- a piaci kudarcok elkerülése a verseny ezzel egyidejű torzítása nélkül;
- a térségek közötti egyenlőtlenségek csökkentésének segítése;
- a vállalatok és a térségek versenyképességének növelése.

A regionális támogatás az Európai Bizottság rendelkezésére álló tanulmányok alapján hatékonyak bizonyult az első két cél megvalósítására, a harmadik célhoz azonban szelektívebb támogatásra volna szükség, például horizontális támogatásokra (K+F, környezetvédelem, képzés, foglalkoztatás, KKV-k, stb.). Mindezen támogatásokat azonban céljaik és működésük alapján kellene koordinálni, és az egész EU-ra kiterjedő kohéziós célkitűzések megvalósítására kellene használni őket;

1.3 **úgy véli**, hogy egy bizonyos térségnek nyújtott összes támogatás stratégiai regionális fejlesztési tervek részét kell, hogy képezze, amelyekben elsőbbséget élveznek a regionális fejlődést egyértelműen előmozdító projektek. Ez a támogatás az egyéb gazdasági és vállalkozásokkal kapcsolatos tényezőkkel együtt befolyásolja a regionális versenyképesség fejlesztését és azt, hogy a vállalatok hol telepednek le;

1.4 **azon az állásponton van**, hogy a kohéziós politika az elmúlt években eredményes volt, és hogy az állami regionális támogatásról szóló iránymutatás – a nagyobb beruházási projekteket célzó, több ágazatra vonatkozó támogatásokról szóló iránymutatással együtt – segítette az európai regionális politikai célok elérését. Ezért az Európai Bizottságnak az állami hatóságok által adott támogatásokat felügyelő szerepe igen fontos a kevésbé gazdag régiók számára;

1.5 **úgy véli**, hogy az Európai Unió térségeinek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében figyelembe kell venni, hogy az európai régiók az őket érintő két fő probléma alapján két csoportba oszthatók:

- a gazdasági fejlődés és a konvergencia célkitűzés európai szintű elérésében komoly nehézségekkel küszködő régiók;
- a fentieknél nagyobb jövedelemmel rendelkező, fejlettebb régiók, amelyeknek azonban növelniük kell a versenyképességüket, mind az európai régiók szintjén, mind globális szinten.

a) Az állami támogatás helyzete az elmúlt években

A Régiók Bizottsága

1.6 **rámutat arra**, hogy számos tanulmány szerint az elmúlt években a támogatások összege a fejletlenebb régiókban általában csökkent, míg a versenyképesebb régiókban egyre erőteljesebben támogatják a helyi vállalatokat az EK-Szerződésben lefektetett kivételeken alapuló különféle állami támogatási rendszerek kidolgozása révén. Ennek nem kívánt mellékhatásai vannak, például jelentősen csökkent a regionális támogatások hatékonysága, és közösségi szinten növekedett az állami támogatásra költött közkiadások összességének.

b) Szabályok

A Régiók Bizottsága

1.7 **támogatja** azokat az általános elveket, melyeket az Európai Bizottság a regionális állami támogatásokra vonatkozó iránymutatás reformja során elfogadott, nevezetesen:

- a legszegényebb régiók középpontba helyezését (az EU-25 tagállamaiban)
- az összes régió versenyképességét a megújított lisszaboni stratégiával összhangban
- a folyamatosságot, zökkenőmentes áttéréssel a jelenlegiből az új rendszerbe;

Azonban szeretné, ha még egy további elv is érvényesülne, mégpedig:

- Kiegészítő jelleg a jövőbeli strukturális alapok programjaival összefüggésben.

1.8 **ügy véli**, hogy a regionális támogatásokról szóló iránymutatás szabályozási keretet biztosít az egyéb, a horizontális és az ágazati támogatásokról szóló szabályok összehangolására, és hivatkozási pontként szolgál az állami támogatások szabályainak alkalmazásával kapcsolatban gyakran feltett kérdések megválaszolásához. A többi állami támogatási eszköz felülvizsgálatát azzal a céllal kell elvégezni, hogy együtt megvalósítsuk a kohéziós célkitűzéseket, és hogy uniós szinten hozzájáruljunk az állami támogatások globális szintű csökkentéséhez, ahogyan azt az Európai Tanács stockholmi és barcelonai üléseinek következtetéseiben is megfogalmazták;

1.9 **ügy véli**, hogy az Európai Bizottság azon javaslata, mely szerint beépítenék az új regionális támogatási iránymutatást a bejelentési kötelezettség alóli mentességről szóló rendeletbe, a kívánt módon tisztázhatná és egyszerűsíthetné az állami támogatás szabályait; azt ajánlja azonban, hogy az új szabályok egyértelműen határozzák meg a támogatható beruházásokra vonatkozó kritériumokat, követelményeket és korlátozásokat;

1.10 **ügy véli**, hogy a nagyobb beruházási projekteket célzó, több ágazatra vonatkozó támogatásokról szóló uniós iránymutatásnak a regionális támogatásokról szóló iránymutatásba való beépítéséről szóló javaslat egyszerűbbé tehetné a vonatkozó szabályokat.

c) Új küszöbértékek az Európai Bizottság javaslatában

A Régiók Bizottsága

1.11 **felhívja a figyelmet** az Európai Bizottságnak a felső támogatási küszöbértékekre vonatkozó javaslatára, amely a tagállamoknak az Európai Tanács stockholmi és barcelonai ülésein tett kötelezettségvállalásán alapul; **ügy véli** azonban, hogy az Európai Bizottság által a konzultatív dokumentumokban a felső támogatási küszöbérték általános csökkentésére tett javaslat – különösen egyes régiókban – esetleg nem összeegyeztethető a lisszaboni stratégia ambiciózus célkitűzéseivel és a bővítés hatásai miatt a kohézió szempontjából szükséges erőfeszítésekkel. Meggyőződése szerint a támogatások szintjének általános lecsökkentését – az európai politikai projekttel nagyobb összhangban – úgy lehetne elérni, ha a támogatásokat az Európai Tanács ülésein meghatározott szelektívebb horizontális kohéziós kritériumok szerint rendeznék át;

1.12 **ügy véli**, hogy a felső támogatási küszöbértéket fokozatosan kellene csökkenteni a regionális gazdasági fejlődést érintő különböző kritériumok figyelembevételével;

1.13 **ügy véli**, hogy az Európai Bizottságnak olyan átmeneti intézkedéseket kellene foganatosítania az állami regionális támogatásokkal kapcsolatban, amelyek összhangban vannak a régiók új gazdasági helyzetével és az európai kohéziós politika új célkitűzéseivel. Így az egyik csoportból a másikba átkerülő régiók támogatása fokozatosan csökkenne, s ezáltal könnyebben viselnék, hogy elesnek a regionális fejlesztési politikára felhasználható állami támogatásoktól;

1.14 **ügy véli**, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót EU-szinten csak úgy lehet elérni, ha a különböző helyze-

teket különbözőképpen kezeljük. Ilyen értelemben a regionális támogatások hozzájárulhatnak az Európa bizonyos térségeit sújtó kedvezőtlen helyzetek kompenzálásához;

Mutatók:

1.15 **rámutat** arra, hogy az Európai Bizottság fenntartja a régióknak az EK Sz 87. cikke (3) bekezdése (a) pontjában foglalt, a bruttó hazai terméken alapuló csoportosítását mint a strukturális alapok elosztási kritériumait és az ezekre vonatkozó térképek egységesítésének eszközét;

1.16 **ügy véli**, hogy a támogatásban nem részesülő régiókat versenyképességük alapján kellene csoportosítani. Versenyképességi szintjük meghatározására a hagyományosan használt GDP-től eltérő mutatókat is alkalmazni lehetne; felveti, vajon nem követné-e pontosabban az EK Sz 87. cikkének szövegét és az európai kohéziós politika célkitűzéseit, ha a régiók foglalkoztatási arányát is felvennék a mutatók közé. A lisszaboni egyezményekben a foglalkoztatási arány a célként kitűzött mutató, ugyanakkor az Európai Bizottságnak meg kellene fontolnia egyéb mutatók alkalmazását is, mint a munkanélküliségi ráta, a lakosság előregedése és a kutatási és fejlesztési kapacitások;

Nettó/bruttó támogatás:

1.17 **véleménye szerint** az Európai Bizottság javaslata, mely szerint a támogatási arányok felső határát a bruttó támogatási érték alapján kellene meghatározni (az előző időszakokkal ellentétben, amikor a különböző adózási rendszereket az úgynevezett nettó támogatási egyenértékkel (NTE) figyelembe vették), ahelyett hogy az Európai Bizottság állítása szerint csökkentené a támogatások össz volumenét, növelni fogja a vállalatok által igénybe vehető támogatások közötti különbségeket, mivel nem a kohéziós kritériumokat, hanem az egyes államok adórendszerét veszi alapul. Itt meg kell jegyeznünk, hogy az adók mértéke jelentősen eltér a 25 tagállamban;

1.18 **ügy látja**, hogy az egyszerűsítés önmagában nem elegendő indok az NTE-alapú számítás eltörlésére. Ezt a számítási eredményt egy, a jelenlegi tervezési időszakban gyakran alkalmazott képlettel kapjuk meg, amely nem bonyolítja meg túlzottan a támogatások kezelését. Sőt, az NTE-képletet kellene alkalmazni az állami támogatások regionális fejlődésre gyakorolt valódi hatásának kiszámítására is.

2. Az EK Sz 87. cikke (3) bekezdésének (a) pontja alá tartozó kivételek közé sorolható területek

A Régiók Bizottsága

2.1 **megjegyzi**, hogy az Európai Bizottság a felső támogatási plafon csökkentését javasolja, és az egy főre eső GDP alapján három kategóriát hozna létre, a kis- és középvállalkozásoknak többletjuttatásokkal, és azt javasolja, hogy ezt az előírást úgy vizsgálják felül, hogy az összes állami támogatás csökkentését azáltal ériék el, hogy a támogatásokat a szelektívebb (horizontális és kohézióval kapcsolatos) kritériumokra alapozzák, ne pedig a felső támogatási küszöbérték csökkentésével;

2.2 **azt javasolja**, hogy kiemelten vegyék tekintetbe azokat a különféle helyzeteket, amelyek különös figyelmet érdemelnek ⁽⁴⁾;

2.3 üdvözlő azt, ahogyan az Európai Bizottság a legkülső régiókat kezeli, ami összhangban áll az alkotmány szerződésben lefektetett rendelkezésekkel – felvétel a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjába.

2.4 ellenben **megjegyzi**, hogy az Európai Bizottság nem vette figyelembe egyes régiók, nevezetesen a szigetek, a hegyvidéki területek, az alacsony népsűrűségű, a vidéki vagy határ menti területek, illetve az ipari szerkezetváltással érintett régiók helyzetét, melyeknek szerkezeti feltételrendszere megnehezíti a fejlődésüket;

2.5 **kifejezetten kéri**, hogy a bővítés statisztikai hatása által hátrányosan érintett régiók a programozási időszak alatt tartozzanak a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alá ⁽⁵⁾; emlékeztet arra, hogy az Európai Bizottság új kohéziós politikájának konvergencia-célkitűzése a kevésbé fejlett államokra és régiókra irányul, ide értve a bővítés statisztikai hatása által érintett régiókat is;

2.6 **úgy véli**, hogy a statisztikai hatás által hátrányosan érintett régiók esetében az állami támogatással kapcsolatban el kellene törölni az egy főre jutó GDP 75 %-ában megállapított küszöbértéket, hasonlóképpen, mint ahogyan azt a strukturális alapok általános rendelkezéseiről szóló rendelettervezet 5. cikke előírja. Ezáltal valóban el lehetne érni a teljes összhangot az Európai Bizottság jogalkotási javaslataiban szereplő konvergencia célkitűzés és a regionális támogatási térkép között, amelyen a statisztikai hatás által érintett régiók csak abban különböznenek a konvergencia célkitűzés régióitól, hogy kisebb mértékű támogatásban részesülnének, összhangban a strukturális alapokból őket megillető összegek csökkenésével.

2.7 Ellenkező esetben tovább büntetnénk ezeket a régiókat, mivel annak hatásai, hogy a 87. cikk (3) bekezdése (c) vagy (a) pontja alá tartoznak, nem merülnek ki a támogatás felső plafonjának megszabásában a jelenlegi állami támogatási normatíva keretében, ahogyan a későbbiekben, a 2.12. pontban kifejtyük. Emellett problémát okozna a konvergenciakritériumokkal kapcsolatos strukturális alapok támogatási formáinak megtervezésében is, ha olyan régiókkal bővülne a kör, amelyeknek támogatási szabályozása nem a Szerződés 87. cikkében található.

a) Egyes régióknak szánt többletjuttatások

A Régiók Bizottsága

2.8 **úgy véli**, hogy többletjuttatásokat kellene biztosítani a természeti, földrajzi vagy demográfiai hátrányban lévő régiók számára is, melyek a következők:

– vidéki térségek;

⁽⁴⁾ Az új alkotmány szerződés III-220. cikke.

⁽⁵⁾ Az RB-nek a gazdasági és szociális kohézióról szóló harmadik jelentésről írott véleményében (CdR 120/2004) foglaltak szerint.

– az ipari átalakulás által érintett térségek;

– súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiók, mint:

– a legészakibb, rendkívül gyéren lakott régiók;

– szigeti régiók;

– határon átnyúló régiók;

– hegyvidéki régiók.

b) Működési támogatás:

A Régiók Bizottsága

2.9 **rámutat arra**, hogy a jelenleg érvényes regionális támogatási iránymutatás szerint „Kivételes esetekben az ilyen támogatás nem biztos, hogy elegendő a regionális fejlődés beindítására, ha az érintett régió túl nagy strukturális hátrányokkal rendelkezik. A regionális támogatás csak ezekben az esetekben egészíthető ki működési támogatással” ⁽⁶⁾;

2.10 **emlékeztet arra**, hogy az alkotmány szerződés III-220. cikke tartalmazza azokat a körülményeket, amelyeket meg kell vizsgálni ahhoz, hogy eldönthessük, a strukturális hátrányok „túl nagyok”-e;

2.11 **megjegyzi**, hogy az új regionális támogatási iránymutatásról szóló javaslat mentesítene a legkülső és az alacsony népsűrűségű régiókat a működési támogatásra vonatkozó általános tilalom alól. Egyéb nyilvánvaló strukturális hátrányokról, mint a szigeteket, a határon átnyúló vagy a hegyvidéki régiókat sújtókról azonban szó sem esik. Az állandó hátrányoktól sújtott régiók esetében a működési támogatásnak nem kellene fokozatosan csökkenő mértékűnek és ideiglenesnek lennie.

c) A 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alól kivont régiókat érő egyéb következmények

A Régiók Bizottsága

2.12 **hangsúlyozza**, hogy ha egy régió kikerül a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alól, nem csak a támogatások százalékos aránya csökken, hanem a különféle horizontális vagy ágazati keretszabályozásokban elvesznek a százalékban számolt többletjuttatások is, valamint a bizonyos – pl. a működési támogatásra, a nehézségekkel küszködő vállalatoknak adott vagy az ad hoc támogatásra vonatkozó stb. – tilalmak vagy korlátozások alóli felmentés is;

2.13 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alól kivonandó, természeti, strukturális vagy demográfiai hátrányban lévő régiók részesülhetnek-e az ilyen régióknak nyújtott kedvező elbánásban;

⁽⁶⁾ Nemzeti regionális támogatási iránymutatások (98/C74/06), a bevezetés 5. bekezdése.

3. Az EKSz 87. cikke (3) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozó kivételek közé sorolható területek

A Régiók Bizottsága

3.1 **üdvözli** azt a tényt, hogy az Európai Bizottság hajlandó kiigazítani a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontjának hatálya alá tartozó régiókban lakó népesség százalékos arányát azáltal, hogy ide sorolja mindazon régiókat, amelyek már nem tartoznak a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alá; úgy véli azonban, hogy a bővítés statisztikai hatása által hátrányosan érintett régiókat mindenféleképpen a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alá kell sorolni, ezért ebben a részben nem kell szerepelniük;

3.2 **ismételten kéri**, hogy amint az a harmadik kohéziós jelentésről szóló RB-veleményben is olvasható – minden, „a természeti hatás által érintett régió” (azaz a gazdasági növekedés miatt a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alól kieső régiók) „álljon át a támogatási időszak során a 87.3(a) cikk szerinti szabályozásról a 87.3(c) cikk szerintire”. Az átállást a statisztikai hatás által érintett régiókra vonatkozó fokozatossággal és támogatási szintekkel kell végrehajtani;

3.3 **úgy véli**, hogy a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontja által lefedett (az (a) pont hatálya alól kikerülő) régiók között figyelembe kellene venni a következő speciális eseteket:

- a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alá gazdasági okokból már nem tartozó régiók a 3.2. pontban említett átmeneti időszak lejárta után;
- az EKSz 87. cikke (3) bekezdése (a) pontja alá már nem tartozó régiók, amelyek a következők:
 - alacsony népsűrűségű térségek;
 - szigetek, határ menti vagy hegyvidéki térségek;
 - vidéki térségek és az ipari átalakulások által érintett térségek.

3.4 **úgy véli**, hogy ezeknek a régióknak részesülniük kellene az általános támogatás felső küszöbértéke feletti többletjuttatásokból;

3.5 emellett **kéri**, hogy a súlyos gazdasági válsággal sújtott területeket ideiglenesen vonják be a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontjának hatálya alatt jogosult területek közé; ide tartoznának a jelentős szerkezetátalakítási intézkedésekkel kapcsolatos helyzetek (pl. egy nagyvállalat megszűnése, ami jelentős elbocsátásokkal jár);

3.6 emellett **kéri**, hogy a fenti hátrányok valamelyike által sújtott és az EU-átlag 100 %-ánál nem magasabb egy főre jutó GDP-vel vagy rendkívül alacsony foglalkoztatási aránnyal rendelkező régiók ideiglenesen tartozzanak a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontjának cikk hatálya alatt jogosult régiók közé. Az Európai Bizottságnak rendszeres időközönként felül kellene vizsgálnia a regionális gazdasági mutatókat, hogy elbírálják, vajon a régiók jogosultak-e az RTI szerinti támogatásra, a gazdasági növekedést és a munkanélküliségi arányt figyelembe véve;

3.7 **kéri**, hogy a 87. cikk (3) bekezdése (a) pontjának hatálya alá nem tartozó alacsony népsűrűségű régiókat és szigeteket vegyék be a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontjának hatálya alá, és azok nem ideiglenes jelleggel és nem csökkenő mértékben részesülhessenek a közlekedési célú működési támogatásokból;

3.8 **úgy véli**, hogy az egyes régiók különböző problémáit több kritérium alapján kellene elbírálni, hogy felmérjék a régió versenyképességi és gazdasági fejlődési potenciálját, és hogy az állami támogatást rugalmasan, e kritériumokkal összhangban kellene nyújtani.

4. A regionális versenyképességi és foglalkoztatási célkitűzés által lefedett területek

A Régiók Bizottsága

4.1 **üdvözli** az Európai Bizottság döntését, hogy a versenypolitika, a regionális politika és a lisszaboni és göteborgi célkitűzések közötti összhang megteremtése érdekében nem a kiválasztott földrajzi területeken alapuló, hanem tematikus megközelítést alkalmaz;

4.2 azon előírásra tekintettel, amely szerint a 87. cikk (3) bekezdése (a) és (c) pontjának hatálya alól kizárt régiók jogosultak lehetnek horizontális támogatásra, és az Európai Tanács legutóbbi ülésein megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban **arra figyelmeztet**, hogy a regionális politikai célkitűzések megvalósítása érdekében esetleg figyelembe kell venni az egyedi gazdasági helyzeteket és a területek közötti eltéréseket;

4.3 ezért **azt javasolja**, hogy a régiókat versenyképességük szintje alapján csoportosítsák azért, hogy különböző szintű horizontális támogatáshoz lehessen hozzájutni;

4.4 **meggyőződése**, hogy az új regionális támogatásokról szóló iránymutatásnak a verseny- és a regionális politika közötti valódi koherencia érdekében tartalmaznia kellene a nem támogatott régiók területi csoportosítására vonatkozó kritériumokat, a horizontális szabályozásokban pedig kedvezőbb elbánást kellene biztosítani a kevésbé versenyképes régiók számára, a regionális támogatásokról szóló iránymutatásban meghatározott csoportosítás alapján. Ez a kedvezőbb elbánás jelenthetne például a horizontális szabályozásokban előírt támogatási küszöbértékek feletti többletjuttatást;

4.5 **felhívja** az Európai Bizottság figyelmét arra, hogy a regionális támogatás felső küszöbértékére vonatkozó legutóbbi javaslatában csak a nem jogosult régiókban működő kis- és középvállalkozások támogatási arányának növeléséről van szó. Ez ellentétben áll azzal, hogy bizonyos jogosult területek (különösen a statisztikai hatás és a természetes hatás által érintettek) támogatását jelentős mértékben csökkenteni tervezik.

4.6 **meggyőződése**, hogy a Szerződésben meghatározott kohéziós politikai célkitűzéseket a különféle valós helyzetek és problémák esetében különböző módszerekkel kell megvalósítani; **kéri** az Európai Bizottságot, hogy fejlettségük és versenyképességük szintje alapján minden régióra vonatkozóan határozza meg az alkalmazandó módszereket;

4.7 **felhívja a figyelmet** az egy támogatott régióval szárazföldön határos, nem támogatott régiók esetére, és **kéri**, hogy az ilyen esetekben a szomszédos régiók közötti maximális különbözeti támogatási százalékarányok meghatározása mellett vegyenek figyelembe egyéb, a régiók gazdasági és versenykapacitását összemérő jellemzőket is. Ezáltal elkerülhetőek lennének az európai kohéziós politika szempontjából elfogadhatatlan helyzetek;

4.8 **kéri**, hogy a régiók versenyképessége alapján maximalizálják az állami támogatás összvolumenét. Ennek alapja az egy főre eső GDP vagy a népsűrűség lehetne.

5. A regionális támogatás és a horizontális keretszabályozások

A Régiók Bizottsága

5.1 **kéri**, hogy a lisszaboni és a göteborgi csúcson kitűzött stratégiai célkitűzések teljesítése érdekében használják fel a horizontális támogatásokat (K+F, környezetvédelem, foglalkoztatás, képzés, KKV-k stb.), különösen az alacsony gazdasági fejlettségű vagy versenyképességű régiókban; és ehhez helyezzenek kiemelt hangsúlyt a regionális és horizontális támogatásokra vonatkozó különböző szabályok összehangolására;

5.2 **kéri**, hogy mind a támogatott, mind a nem támogatott régiók esetében – fokozatosan és a különféle regionális helyzetekre tekintettel – vegyék fontolóra a horizontális támogatási keretszabályokban lefektetett, a támogatási küszöbérték feletti többletjuttatások odaítélését, különös hangsúlyt fektetve a technológiai innovációs központokra, és nagyobb rugalmasságot engedélyezve nekik;

5.3 **úgy véli**, hogy *de minimis* támogatással, alacsony szintű támogatással vagy a közösségi kereskedelemre korlátozott hatással lévő támogatással önmagában nem lehet ellensúlyozni egy adott régió alacsony fejlettségi szintjét. Éppen ellenkezőleg: ezt a fajta támogatást inkább a bővebb pénzügyi forrásokkal, ezért kedvezőbb jóléti mutatókkal rendelkező államokban vagy régiókban lehetne nagyobb mértékben alkalmazni;

5.4 ezért **azt javasolja**, hogy az Európai Bizottság elemezze és vegye számításba az effajta támogatásnak a regionális fejlődésre gyakorolt hatásait.

6. Ágazati támogatások és a regionális fejlődés

A Régiók Bizottsága

6.1 **hangsúlyozza**, hogy az egyes ágazatoknak nyújtott támogatás különösen nagy hatással van a régiók gazdasági fejlődésére; a közlekedési ágazat kiváló példa erre. **Felhívja a figyelmet** az alacsony költséggel működő légitársaságok vagy a tengeri közlekedés számára nyújtott támogatásra, amely felgyorsíthatja a gyakran földrajzi korlátok által okozott komolyabb gazdasági problémákkal küszködő régiók fejlődését;

6.2 a regionális fejlődésre kiható összes támogatási forma hatékony összehangolása érdekében különleges erőfeszítések

megtételét **javasolja** e téren, hogy a fejletlenebb, kevésbé versenyképes régiókban nyújtott ágazati támogatás kedvező elbánásban részesüljön;

6.3 **üdvözli** az Európai Bizottságnak az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokat célzó állami támogatások szabályozási kerete kifejlesztésére tett erőfeszítéseit. Kívánatos volna még, ha a kevésbé fejlett, valamint a tartós és súlyos természeti és földrajzi hátrányokkal küzdő régiók általános gazdasági érdekű szolgáltatásainak fejlesztésére kedvezőbb szabályozási keret vonatkozna, szükség lenne továbbá a kiemelt gazdasági jelentőséggel bíró szolgáltatások átlátható és teljes körű jegyzékére – azokkal a szolgáltatásokkal szemben, amelyek nem kiemelten fontosak;

6.4 ami a kötelező közüzemi díjak fizetése kompenzációjának bejelentési kötelezettség alóli mentességét illeti, úgy véli, ki kellene bővíteni az általános érdekű szolgáltatások körét, hogy azok lefedjék a hatóságok alapvető feladatait, különös tekintettel a szociális lakásokra, a kórházakra, az oktatásra és az általános szociális érdekű szolgáltatásokra. Az Európai Bizottságnak növelnie kellene a bejelentési küszöbértékeket. Az ilyen bejelentésnek utólagosnak kellene lennie. Így ez a hivatalos intézkedés nem hatna kedvezőtlenül a szükséges szolgáltatások ellátására, amelyek ellenkező esetben meg is bűnülhetnek.

7. A támogatások típusai

A Régiók Bizottsága

7.1 **emlékeztet arra**, hogy a regionális támogatás közvetlen beruházási támogatás vagy beruházáshoz kapcsolódó foglalkoztatási támogatás formájában adható. Más támogatási formák is igen hasznosnak bizonyultak azonban a gazdasági légkört javító vállalkezési kedv és a termelő beruházások ösztönzésére; példaként említhetjük a vállalkozások alaptőkéjéhez való hozzájárulást, a regionális kockázati tőke-alapokat, a vállalatindítási támogatást, a garanciákat, ipari földterületekhez elérhető áron való hozzáférési lehetőséget (különösen ott, ahol nagyon drága a föld) stb.;

7.2 **sürgeti** az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg a regionális támogatások olyan új formákkal való kiegészítését, amelyek segítségével optimalizálódna a közalapok kihasználtsága, és amelyek kevésbé befolyásolják a versenyt.

8. A támogatások és az áttelepülés

A Régiók Bizottsága

8.1 **örömmel nyugtázza**, hogy a közösségi strukturális alapokról szóló új rendeletekre vonatkozó javaslat szerint a beruházásokat hét évig kötelező fenntartani, az időszak lejárta előtt áttelepülő társaságtól megvonják a közösségi támogatást. Kívétel lehetne azonban tenni a különböző ágazatok technológiai jellemzői alapján.

9. A kezdeti befektetés fogalmának meghatározása

A Régiók Bizottsága

9.1 **úgy véli**, hogy egy adott térségben ugyanolyan fontos a már működő vállalatok konszolidálása, mint újak odavonzása. Ezért nem érheti hátrány az egy adott térségben már működő, konszolidációs és bővítési beruházásokat végző vállalatokat a hasonló beruházási projektekkal rendelkező, a térségben éppen induló vállalatokkal szemben. Továbbá ha csak a vállalatindítást támogatjuk, az áttelepülésre ösztönözhet;

9.2 **úgy véli**, hogy a föld fizikai jellemzőiből adódóan a földvásárlás és a fejlesztés költségei régióként jelentősen eltérnek, ezért ahelyett, hogy tiltanánk a földdel kapcsolatos költségek támogatását, inkább a tervezett beruházás teljes összegének egy bizonyos részére kellene korlátozni azt az olyan régiókban, ahol a földvásárlás, fejlesztés, stb. jelentős tényezőnek számítanak;

9.3 továbbá **javasolja** immateriális beruházásokra vonatkozó rendszerek vagy százalékarányok bevezetését a támogatási összeg teljes beruházáshoz viszonyított felső határának megszá-bása érdekében.

II. A Régiók Bizottságának ajánlásai

A Régiók Bizottsága sürgeti

1. a regionális támogatások reformját, hogy csökkenteni lehessen a teljes összegüket az Európai Tanács stockholmi és barcelonai ülésein elfogadottakkal összhangban, és a kohéziós célkitűzéseket követve átirányíthatók legyenek, a különböző regionális helyzetek és az Unió által kitűzött prioritások figyelembe vételével. A regionális támogatások teljes összege a küszöbértékek általános csökkentésén kívül méltányosabb intézkedések révén is csökkenthető;

2. a nettó támogatási egyenérték fogalmának fenntartását a regionális támogatások kiszámításához;

3. átmeneti időszak biztosítását azon régiók számára, amelyek az (a) pont helyett a (c) pont hatálya alá kerülnek át. Ezekben az esetekben fokozatos támogatások bevezetését javasolja, hogy elkerüljük, hogy ezen (a statisztikai hatás és a természetes hatás által érintett) régiókat anyagilag hátrányosan érintse a bővítés. Ugyanígy a (c) pont hatálya alá tartozó és a jogosultságukat elvesztő régiók kedvezőbb elbánásban részesüljenek, bár szem előtt kell tartani a regionális támogatásra való jogosultsághoz szükséges maximális népességszámot;

4. objektív kritériumok és szilárd jogi érvek meghatározását a régiók csoportosítására és a regionális támogatások fokozatának megállapítására a kohéziós célkitűzésekkel összhangban;

5. csoportosítási kritériumok felállítását az egyes régiók eltérő sajátosságainak figyelembe vétele érdekében, a földrajzi fekvéstől függetlenül. Ez a csoportosítás a régiók által elért fejlődés alapján idővel kiigazításra szorul;

6. százalékos arányú többletjuttatás fontolóra vételét a természeti, demográfiai vagy strukturális hátrányoktól sújtott régióknak, függetlenül attól, hogy az EK Sz 87. cikke (3) bekezdésének (a) pontja vagy a 87. cikk (3) bekezdése (c) pontjának hatálya alá tartoznak-e;

7. a régiók fejlettségi és versenyképességi szintjén alapuló (támogatott és nem támogatott régiók) többletjuttatások hozzáadását a horizontális keretszabályozásokhoz;

8. a regionális támogatásokról szóló iránymutatás összehangolását a horizontális támogatásokkal és a lisszaboni menetrend elsődleges célkitűzéseivel;

9. koherens kritériumok hozzáadását a regionális támogatásokról szóló iránymutatáshoz a regionális fejlődésben kulcsszerepet játszó ágazatok számára adott támogatással kapcsolatban;

10. az Európai Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt és elemzést az Európában fennálló sokféle regionális helyzetről, hogy javaslatai megfeleljenek a méltányossági kritériumoknak;

11. az adott területen felvehető támogatások beépítését a regionális fejlesztést célzó stratégiai tervekbe;

12. újabb mutatók – például a foglalkoztatási arány – fontolóra vételét a régiók gazdasági helyzetének értékelésére, különösen a nem támogatott régiók esetében;

13. az új, egyszerűbben irányítható és a közforrásokat kevésbé megterhelő vállalkozás-támogatási formák alkalmazására nyíló lehetőségek kihasználását;

14. magasabb küszöbértékek meghatározását az általános gazdasági érdekű szolgáltatások bejelentéséhez, és hogy ez a bejelentés utólagos legyen, megkülönböztetve ezáltal azoktól, amelyeket a nemzeti alkotmányokban alapvető jogként tartanak számon, és amelyek nem gazdasági szolgáltatások;

15. új vállalkozástámogatási formák (kockázati tőke, garanciák, alaptőke-hozzájárulás, adókedvezmény stb.) komoly fontolóra vételét.

Brüsszel, 2005. július 7.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB